



नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा
जलवायु विश्लेषण शाखा

मिति: २०८२/०८/१५

हिउँद अवधि (December 2025 - February 2026) को हावापानी आँकलन
(१५ मङ्सिर - १६ फागुन, २०८२)

सारांश:

मङ्सिर १५ देखि फागुन १६ सम्मको तीन महिनाको हिउँद अवधिमा देशका अधिकांश भू-भागमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ। अधिकतम तापक्रम देशका अधिकांश भू-भागमा सरदर भन्दा बढी रहेन सम्भावना रहेको छ। न्यूनतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी रहने सम्भावना रहेको छ।

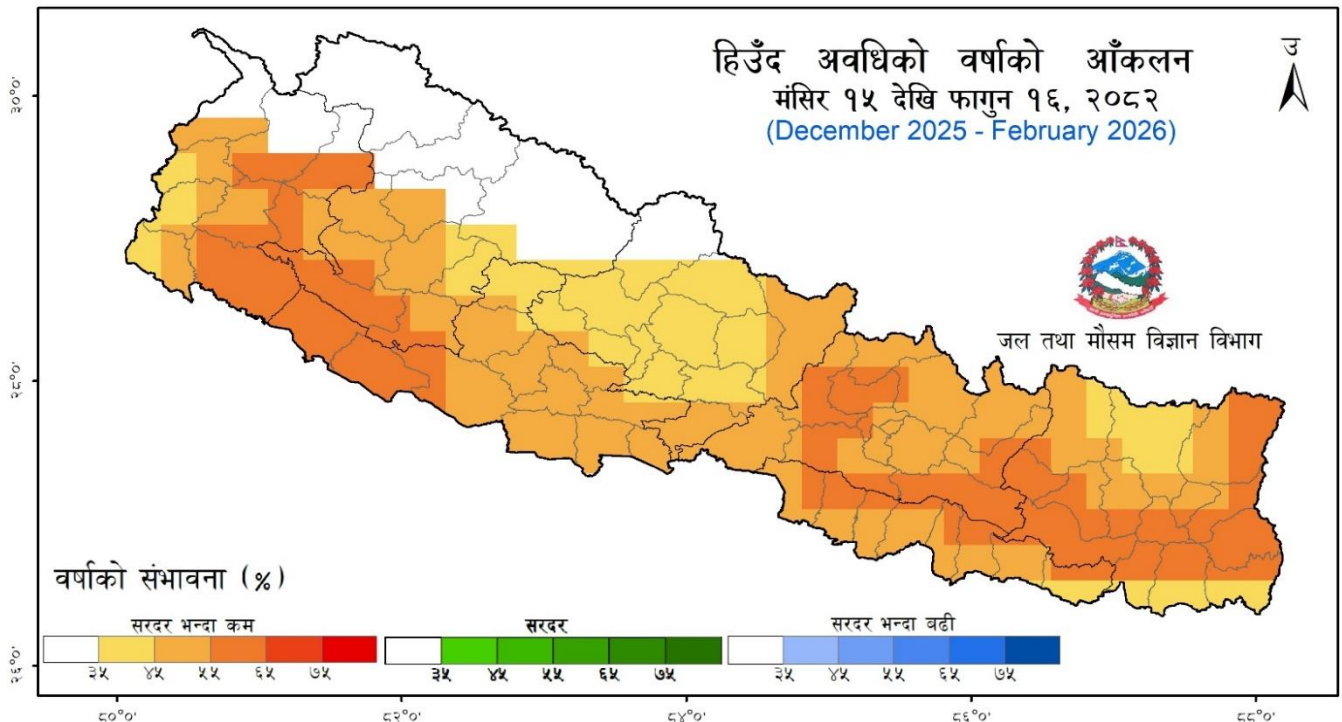
वर्षाको आँकलन:

यस हिउँद अवधिमा देशका अधिकांश भू-भागमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ। सुदुरपश्चिम र कर्णाली प्रदेशका उत्तरी भू-भाग र गण्डकी प्रदेशका उत्तर-पश्चिमी भू-भागमा सरदर भन्दा कम, सरदर र सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने समान सम्भावना रहेको छ।

सुदुरपश्चिम प्रदेशका पूर्वी तथा दक्षिणी भू-भाग, कर्णाली प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशका पश्चिमी भू-भाग, बागमती प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग, मधेश प्रदेशका उत्तरी भू-भाग र कोशी प्रदेशका मध्य तथा पूर्वी भू-भागमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना ५५% देखि ६५% रहेको छ।

सुदुरपश्चिम प्रदेश र कर्णाली प्रदेशका मध्य भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशका मध्य तथा पूर्वी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशका पूर्वी भू-भाग, बागमती प्रदेशका मध्य तथा उत्तरी भू-भाग, मधेश प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग र कोशी प्रदेशका केहि भू-भागमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना ४५% देखि ५५% रहेको छ भने देशका बाँकी भू-भागमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ।

ऋतुगत आँकलन लामो अवधिको आँकलन भएकोले यसमा हुने अनिश्चितता (Uncertainty) लाई मध्यनजर गरि यस आँकलनलाई December महिनाको अन्त्य सम्ममा अध्यावधिक गरिनेछ।



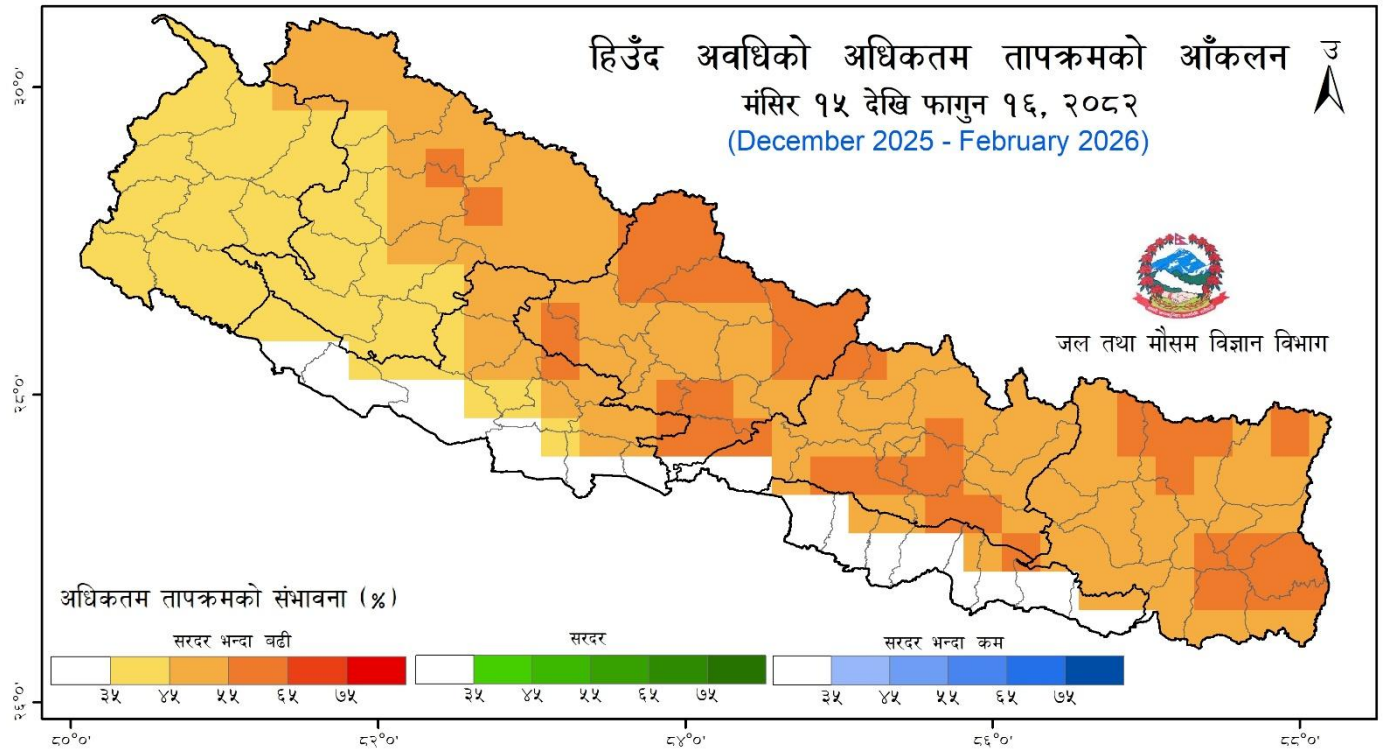
चित्र १: २०८२ को हिउँद अवधि (१५ मङ्सिर - १६ फागुन) को वर्षा (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)



नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा
जलवायु विश्लेषण शाखा

अधिकतम तापक्रमको आँकलन:

अधिकतम तापक्रम देशका अधिकांश भू-भागमा सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना रहेको छ। गण्डकी प्रदेशका उत्तरी र दक्षिणपूर्वी भू-भाग, बागमती प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग र कोशी प्रदेशका उत्तरी र दक्षिण-पश्चिमी भू-भागमा अधिकतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ५५% देखि ६५% रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशका उत्तरी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशका उत्तरपूर्वी भू-भाग र कोशी, बागमती र गण्डकी प्रदेशका बाँकी भू-भागमा सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ४५% देखि ५५% रहेको छ। सुदूरपश्चिम प्रदेश, कर्णाली प्रदेशका दक्षिण-पश्चिमी भू-भाग र लुम्बिनी प्रदेशका पश्चिमी भू-भागमा अधिकतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग र मधेश प्रदेशका भू-भागहरूमा सरदर भन्दा कम, सरदर र सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम हुने समान संभावना रहेको छ।



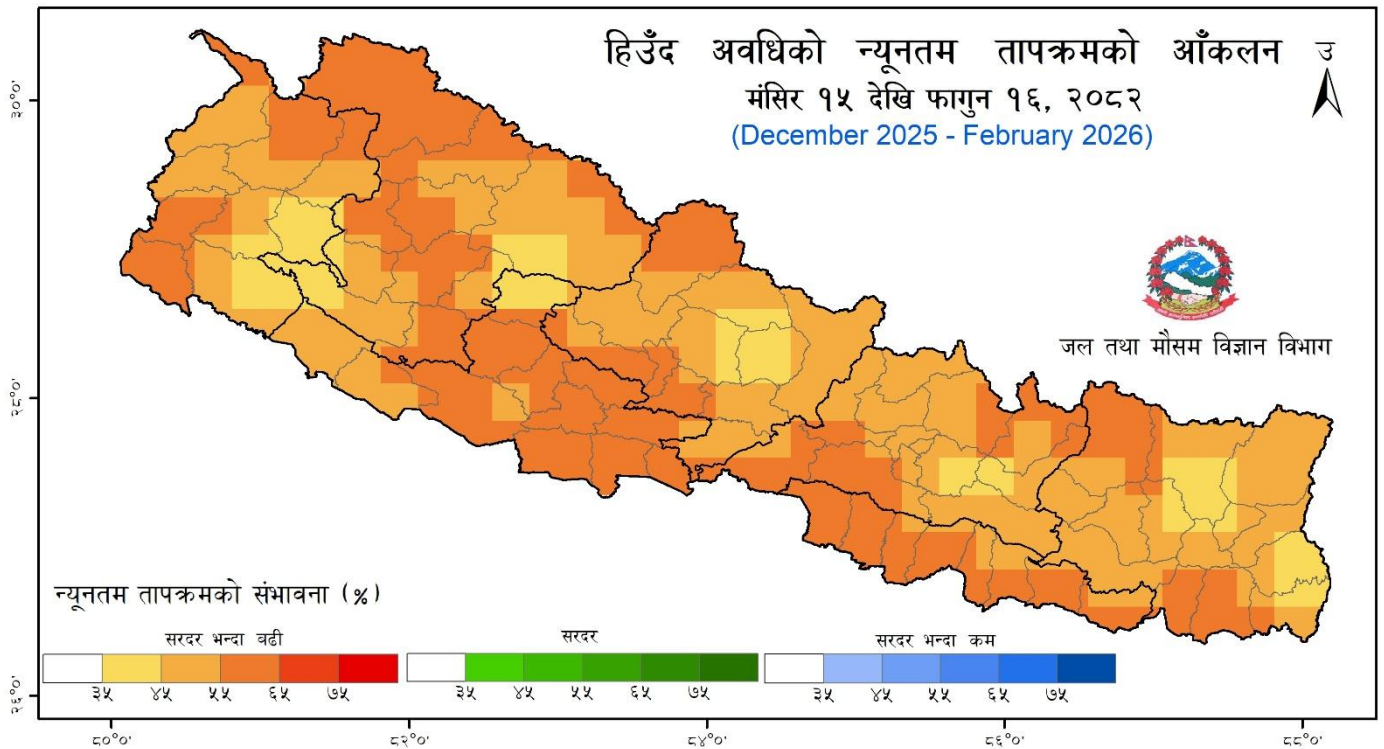
चित्र २: २०८२ को हिउँद अवधि (१५ मङ्सिर - १६ फागुन) को अधिकतम तापक्रम (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

न्यूनतम तापक्रमको आँकलन:

न्यूनतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना रहेको छ। सुदूरपश्चिम प्रदेशका उत्तरी र दक्षिण-पश्चिम भू-भाग, कर्णाली प्रदेशका मध्य तथा उत्तरी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशका अधिकांश भू-भाग, बागमती प्रदेशका उत्तर-पूर्वी र दक्षिण-पश्चिम भू-भाग, मधेश प्रदेशका अधिकांश भू-भाग र कोशी प्रदेशका दक्षिणी र उत्तर-पश्चिम भू-भागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ५५% देखि ६५% रहेको छ भने देशका बाँकी भू- सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ३५% देखि ५५% रहेको छ।



नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा
जलवायु विश्लेषण शाखा



चित्र ३: २०८२ को हिउँद अवधि (१५ मङ्सिर - १६ फागुन) को न्यूनतम तापक्रम (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

आँकलनका आधारहरू:

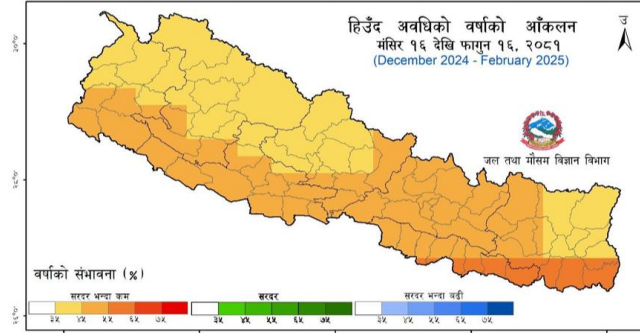
विभागले यस आँकलन विश्व मौसम संगठनको विश्वभर तथा क्षेत्रीय स्तरको जलवायु सूचना उत्पादन गर्ने केन्द्रहरूको हावापानी प्रारूपहरूको आँकलन, Third Pole Climate Forum (TPCF) र South Asian Seasonal Climate Outlook Forum (SASCOF) को आँकलनको आधारमा तयार गरेको हो। साथै नेपालको हिउँद अवधिको जलवायुमा प्रभाव पार्ने पूर्वी प्रशान्त महासागरमा विकसित हुने El Nino and Southern Oscillation (ENSO) तथा हिन्द महासागरमा विकसित हुने Indian Ocean Dipole (IOD) को हालको अवस्थाहरूलाई समेत मध्यनजर गरी तयार गरिएको छ। हाल प्रशान्त महासागरमा ENSO लानिना (La Nina) अवस्थामा रहेको र आगामी हिउँद अवधिभर लानिनाको अवस्थानै रहने साथै प्रि-मनसुनको सुरुवातसंगै तथस्ट (Neutral) तर्फ जाने विश्वव्यापी प्रारूपहरूको आँकलन रहेको छ। त्यसैगरी हिन्द महासागरमा विकसित हुने IOD हाल ऋणात्मक अवस्थामा रहेको र हिउँद अवधिको अन्त्य सम्ममा तथस्ट (Neutral) अवस्थामा पुग्ने विश्वव्यापी प्रारूपहरूको आँकलन रहेको छ। यद्यपि ऋतुगत जलवायु विभिन्न सामुन्द्रिक तथा वायुमण्डलिय प्रणालीहरू, भू-उपयोग जस्ता कुराहरूमा निर्भर हुने र जलवायु प्रारूपहरूलाई यस्ता प्रणाली ऋतु परिवर्तन हुने समयमा सतप्रतिशत विश्वसनिय पूर्वानुमान गर्न कठिन हुने तथ्य मनन गर्नुपर्ने देखिन्छ।



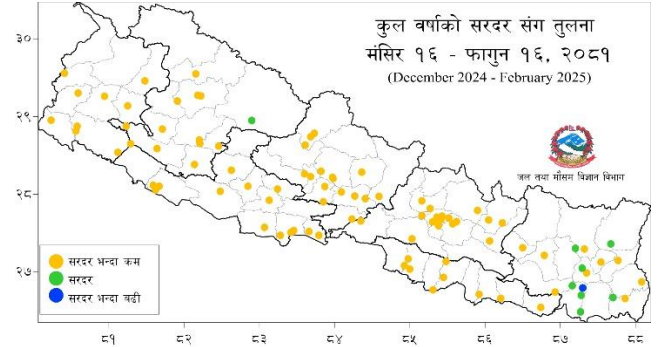
नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा
जलवायु विश्लेषण शाखा

गत हिउँद अवधिको आँकलनको समिक्षा:

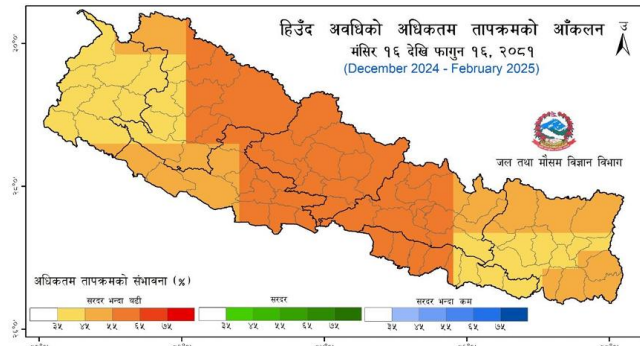
गत वर्ष २०८१ को हिउँद अवधिको लागि यस विभागले गरेको वर्षाको आँकलन अनुसार देशभर सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना रहेकोमा धेरैजसो स्थानहरूमा सरदर भन्दा कम वर्षा मापन गरिएको थियो (चित्र ४ र ५)। गत हिउँद अवधिको अधिकतम तापक्रम र न्यूनतम तापक्रमको आँकलन अनुसार देशभर सरदर भन्दा बढी तापक्रम हुने सम्भावना रहेकोमा देशका अधिकांश भू-भागमा सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम र न्यूनतम तापक्रम मापन गरिएको थियो (चित्र ६, ७, ८ र ९)।



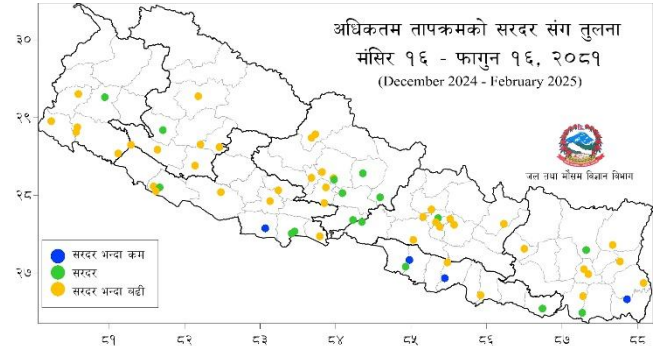
चित्र ४: गत वर्ष हिउँद अवधिको वर्षाको आँकलन



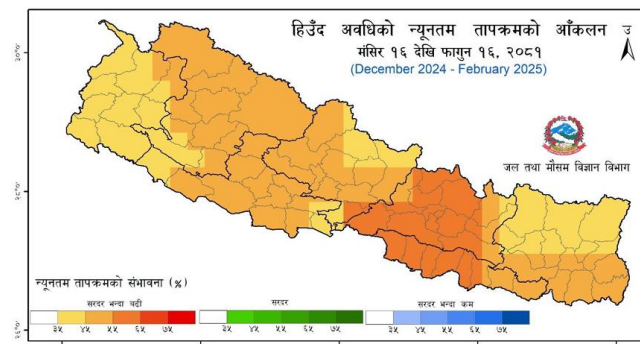
चित्र ५: गत वर्षको हिउँद अवधिमा मापन गरिएको वर्षाको वर्गीकरण



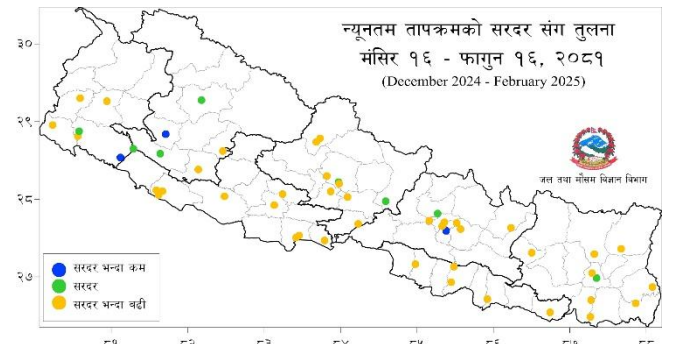
चित्र ६: गत वर्ष हिउँद अवधिको अधिकतम तापक्रमको आँकलन



चित्र ७: गत वर्षको हिउँद अवधिमा मापन गरिएको अधिकतम तापक्रमको वर्गीकरण



चित्र ८: गत वर्ष हिउँद अवधिको न्यूनतम तापक्रमको आँकलन



चित्र ९: गत वर्षको हिउँद अवधिमा मापन गरिएको न्यूनतम तापक्रमको वर्गीकरण

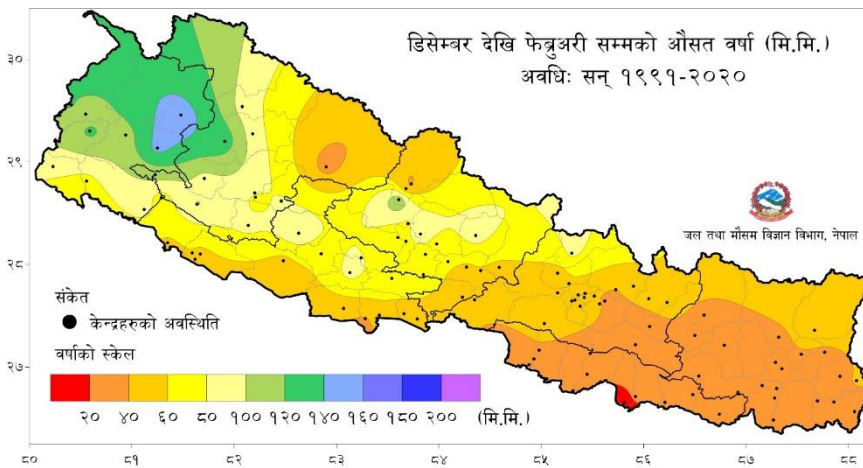


नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा
जलवायु विश्लेषण शाखा

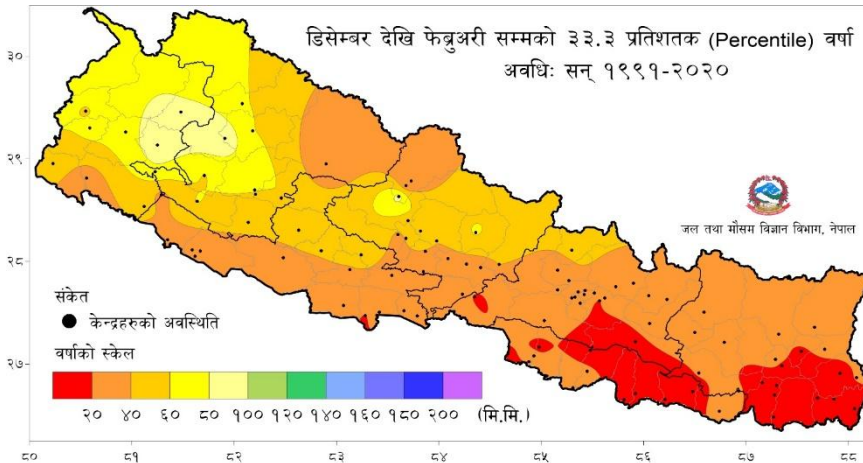
अनुसूचि:

सामान्यतया सरदर वर्षा (Normal Rainfall)/सरदर तापक्रम (Normal Temperature) भन्नाले कुनै स्थानको लामो समय (सन् १९९१-२०२०) को ३३.३ देखि ६६.६ प्रतिशतक (33.3 – 66.6 percentile) को वर्षा/तापक्रम लाई जनाउँदछ भने सरदरभन्दा कम र वढीको वर्षा/तापक्रम भन्नाले क्रमशः ३३.३ प्रतिशतक (33.3 percentile) भन्दा कम र ६६.६ प्रतिशतक (66.6 percentile) भन्दा वढीको वर्षा/तापक्रम लाई जनाउँदछ।

तलको चित्रहरु १०, ११ र १२ मा क्रमशः सन् १९९१ देखि २०२० सम्मको हिउँद अवधि (डिसेम्बर देखि फेब्रुअरी) को औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक वर्षा देखाइएको छ भने चित्रहरु १३, १४ र १५ मा क्रमशः अधिकतम तापक्रमको औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक र चित्रहरु १६, १७ र १८ मा क्रमशः न्यूनतम तापक्रमको औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक देखाइएको छ।



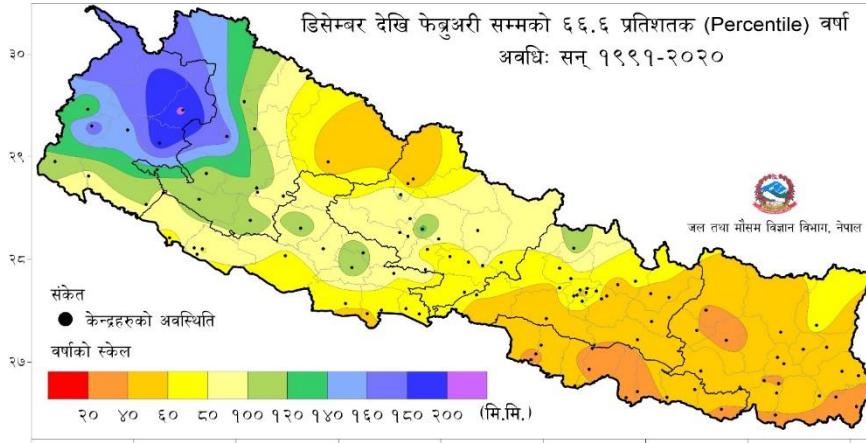
चित्र १०: सन् १९९१-२०२० को हिउँद अवधिको औसत वर्षा। कालो सानो गोलाकार संकेतले मौसम मापन केन्द्र जनाउँदछ।



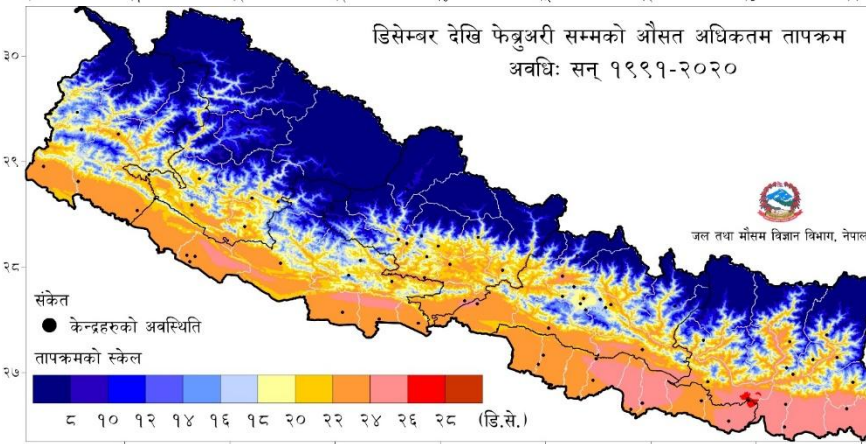
चित्र ११: सन् १९९१-२०२० को हिउँद अवधिको ३३.३ प्रतिशतक वर्षा। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा कम वर्षा भएमा सरदर भन्दा कम वर्षा भएको मानिन्छ।



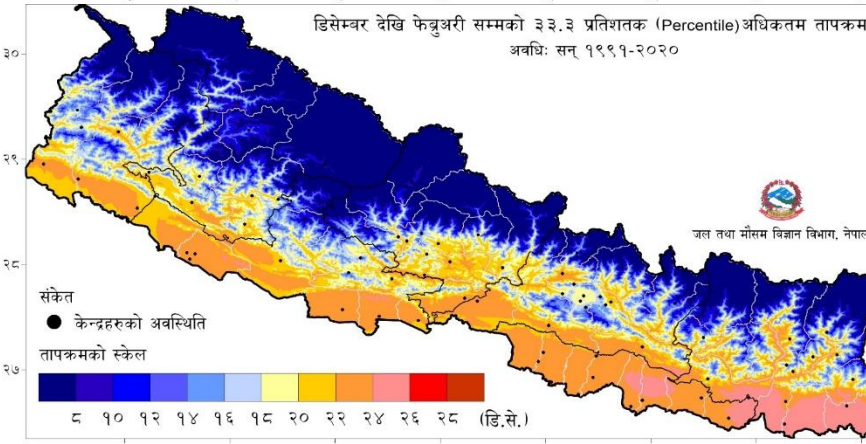
नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा
जलवायु विश्लेषण शाखा



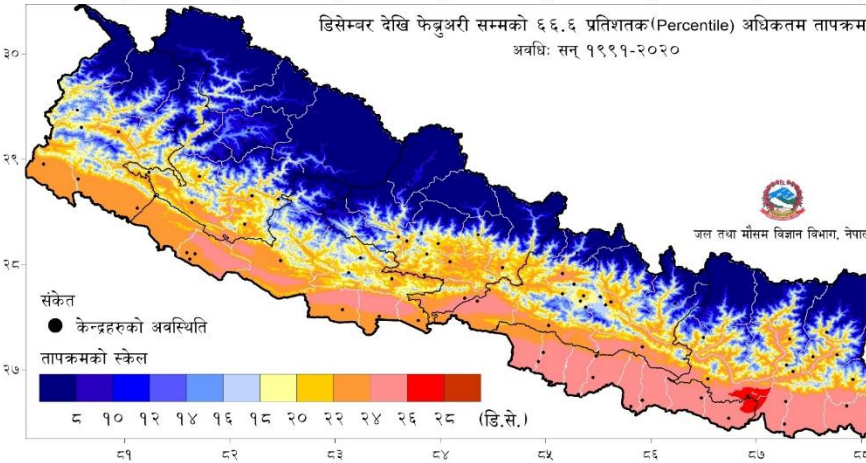
चित्र १२: सन् १९९१-२०२० को हिउँद अवधिको ६६.६ प्रतिशतक वर्षा। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा बढी वर्षा भएमा सरदर भन्दा बढी वर्षा भएको मानिन्छ।



चित्र १३: सन् १९९१-२०२० को हिउँद अवधिको औसत अधिकतम तापक्रम। कालो सानो गोलाकार संकेतले मौसम मापन केन्द्र जनाउँदछ।



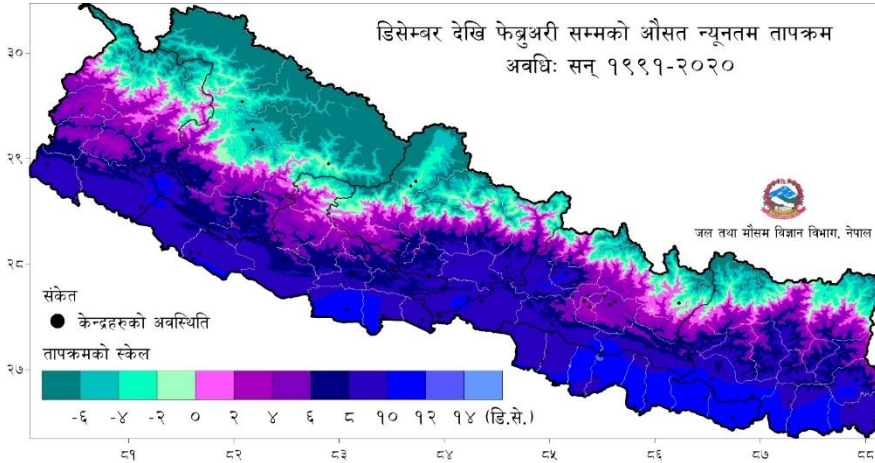
चित्र १४: सन् १९९१-२०२० को हिउँद अवधिको ३३.३ प्रतिशतक अधिकतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा कम अधिकतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा कम अधिकतम तापक्रम भएको मानिन्छ।



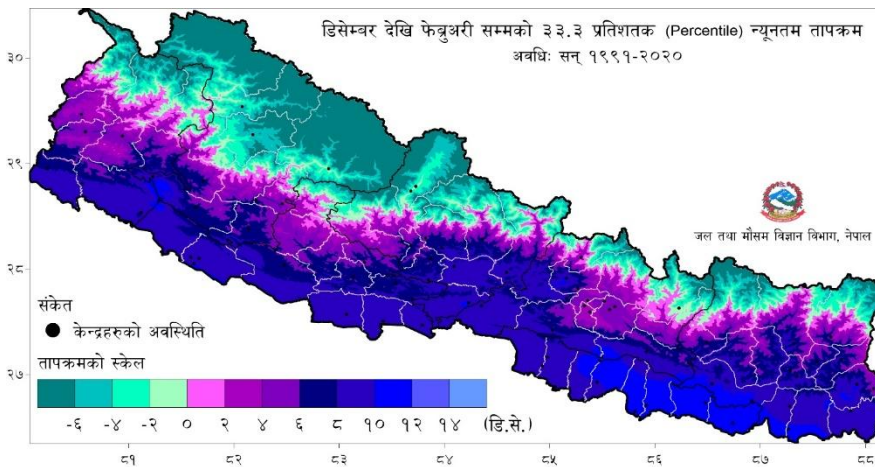
चित्र १५: सन् १९९१-२०२० को हिउँद अवधिको ६६.६ प्रतिशतक अधिकतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम भएको मानिन्छ।



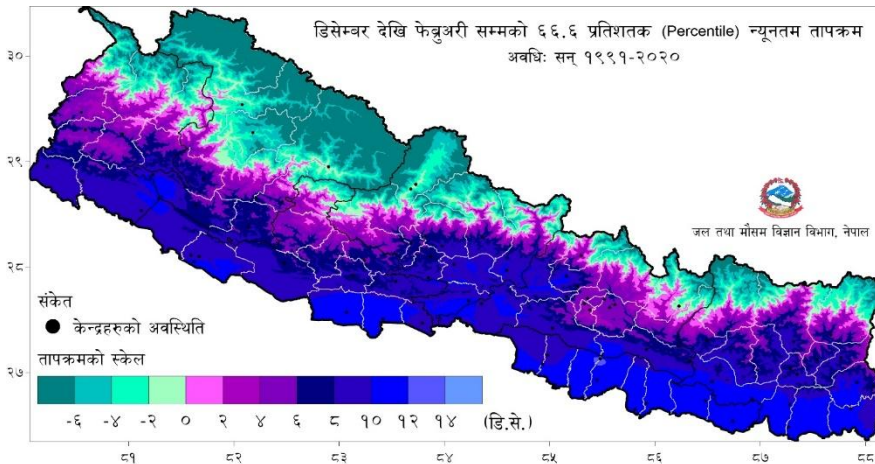
नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा
जलवायु विश्लेषण शाखा



चित्र १६: सन् १९९९-२०२० को हिउँद अवधिको औसत न्यूनतम तापक्रम। कालो सानो गोलाकार संकेतले मौसम मापन केन्द्र जनाउँदछ।



चित्र १७: सन् १९९९-२०२० को हिउँद अवधिको ३३.३ प्रतिशतक न्यूनतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा कम न्यूनतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा कम न्यूनतम तापक्रम भएको मानिन्छ।



चित्र १८: सन् १९९९-२०२० को हिउँद अवधिको ६६.६ प्रतिशतक न्यूनतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा बढी न्यूनतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा बढी न्यूनतम तापक्रम भएको मानिन्छ।